

CHỊ DẬU HỤT (Bài cuối)

Anh Phương Trần Văn Ngà

Khi nghe tin anh hai Đại qua đời, dòng họ nhà tôi ở đầu kinh Vĩnh Tế, Nhà Neo, Công Đồn, Núi Sam, Nhà Bàng, Cây Mít, Xuân Tô, Tịnh Biên lần lượt đến Bà Bài thăm viếng, phúng điếu.

Khá lâu sau này, theo lời chú ba kể lại cho tôi nghe, chú viết thư gửi cho một đứa cháu nội đang học với tôi tại trường Vĩnh Tế - Núi Sam, mời tôi dự đám giỗ bên vợ chú. Chú ba là em ruột của bác đại điền chủ, ba của chị hai Thắm, hai nhà cách nhau chừng năm trăm thước ở Nhà Neo. Chú nói:

- Chú rất quý mến anh hai Đại, chú là Trưởng Ban Đờn Ca Tài Tử Nhà Neo, chuyên đờn cò.

Chị Thắm cho chú biết anh hai Đại qua đời, đại diện ban Đờn Ca Nhà Neo mở sổ lạc quyên, chú đứng đầu sổ, đóng góp coi cho được đủ gia đình đông con, không giàu mà cũng không nghèo cũng có ruộng đất tự khai thác, có ăn có để. Chiều tối, chị hai Thắm qua nhà chú ba, hai cô con gái của chú nhỏ hơn chị Thắm bốn năm tuổi rất quý mến, nắm tay chị hai Thắm dẫn lại ba coi ghi tên những người đóng góp phúng điếu. Chị thấy số tiền của Chú đóng góp đủ cao hơn các người khác, nhưng vẫn còn khiêm nhường. Chị Thắm thưa với chú ba:

- Con đưa chú một số tiền kha khá, kể như tiền chú phúng điếu không phải tiền con. Nếu ba con biết con phúng điếu anh hai Đại thì con khó còn ở trong nhà và phải bị đòn roi nữa. Chú ba nói: - Chú thông cảm với cháu, dù chú chỉ đóng góp có một phần tư mà cháu có đến ba phần tư.

Đại diện ban Đờn Ca Nhà Neo, chú thành thật cảm ơn cháu. Với số tiền phúng điếu lớn của Ban Đờn Ca Tài Tử làm cho chú nở mày nở mặt, tất cả anh chị em nghệ sĩ cũng hãnh diện.

Sau lễ tang anh hai Đại vài ngày, chị hai Thắm đang đau cũng cố gắng đến gặp chú ba và thưa:

- Ba chồng con khi đưa anh hai Đại lên Sài Gòn chữa bệnh, có bán một con bò lo các chi phí. Một cặp bò dùng cày bừa, nay còn một con làm sao cày ruộng được, mùa lúa tới ba anh hai Đại sẽ gặp nhiều khó khăn. Con khóc thưa chuyện với má con, anh hai Đại mất rồi, ba của anh lại không có đủ một cặp bò cày bừa thì gia đình sẽ làm sao cày ruộng có lúa gạo mà sống.

Con có thưa với má, xin mượn một số tiền trong tủ sắt mà con đang giữ chìa khoá giúp ba anh hai Đại mua một con bò. Xin má giả bộ như không biết, sau này con làm có tiền con sẽ trả lại cho ba. Chuyện này mà ba con biết, không những ba sẽ hành hạ mắng nhiếc đòn roi mà còn từ con và má cũng không yên. Vì vậy, má phải giữ bí mật. Con sẽ nhờ chú ba mua bò nói là Ban Đồn Ca Tài Tử quý mến anh hai Đại giúp gia đình anh có đủ một cặp bò làm ruộng vượt qua được sự khó khăn.

Mẹ chị Thắm thương con gái mới hai mươi tuổi đã vướng vào con đường tình khổ lụy, bà thông cảm và yên lặng để con gái tự ý làm theo ý muốn nguyện vọng của mình.

Chú Ba nghe cháu mình nói, chú lại càng yêu thương Thắm chung tình rất đáng quý. Thắm hỏi mua một con bò như vậy, chừng bao nhiêu, chú ba nói khoảng hai ba chục đồng.

Chú bảo Thắm đợi vài ngày, chú bơi xuống vào nhà của ba má anh hai của cháu, xin phép coi xem con bò còn lại sức vóc làm sao, chú sẽ tìm mua một con bò tương tự. Vì một cặp bò hay một cặp trâu sức vóc không quá chênh lệch mới dễ điều khiển, cày bừa mới đạt năng suất cao.

Chú ba nói với ba anh hai Đại, ý của cháu Thắm là muốn thăm kín giúp anh có thêm một con bò đực cho đủ cặp để lo việc cày bừa. Chú ba còn nói thêm, anh em mình phải giữ thật kín, chỉ nói là Ban Đồn Ca Tài Tử Nhà Neo chung góp mua thêm một con bò giúp cho ba thầy đồn hai Đại có đủ cặp bò mới giúp công việc đồng áng thiết thực.

Ba anh Đại nói, nhờ chú nói lại với con dâu hột của tôi, tiền phúng điều đám tang còn tồn đọng khá nhiều. Sau các chi phí mà khâu phục vụ ẩm thực tốn kém nhiều nhất, tôi mua một con bò và một con heo mới có đủ thức ăn lo liên tiếp bốn ngày cho bốn năm trăm người người thăm viếng, ba anh hai Đại nói:

- Trong đời tôi, chưa thấy một đám tang nào có đông đảo người đến phúng viếng dù là đại diện chủ hay Ban Hội Tề Hương Chức trong làng. Tôi quá hãnh diện nghĩa tình của bà con đối với con trai tôi, con tôi chết đã yên phận. Nó còn giúp cho gia đình có một số tiền khá lớn cùng mấy chục gạ gạo bà con thân hữu mang đến, mấy trăm trái dừa, bầu bí hàng còn mấy chục trái, hàng chục quây chuối nữa, gia đình tôi ăn nhiều tháng mới hết. Con trai tôi dù đã mãn phần mà trả hiếu cho cha mẹ to tát như vậy là một bước ngoặt mới trong đời tôi. Vợ chồng tôi lại vô cùng hãnh diện có một con dâu dù chưa có lễ cưới, chỉ có hai cháu hứa hôn với nhau thành vợ chồng, con dâu hột tiếp báo hiếu với con trai tôi giúp tôi đủ thứ, chúng tôi vô cùng cảm ơn. Cả dòng họ nội ngoại con trai và gia đình chúng tôi rất cảm kích ghi nhận sự hỗ trợ nhiệt tình cao đẹp của con dâu giúp gia đình vượt khó. Còn chuyện tôi phải mua thêm một con bò cho có đủ cặp mới cày bừa được là điều bắt buộc.

Số tiền phúng điều còn lại tôi cũng thừa mua một con bò đực. Nhờ chú về nói với con dâu, con dùng số tiền giúp tôi mua bò, Thắm lo chữa trị bệnh và cần ăn nhiều chất bổ dưỡng cũng như uống thêm thuốc bổ thường xuyên cho mau lại sức.

Chú ba nghe hết lời nói chân tình của ba hai Đại thuật lại cho cháu mình nghe. Cháu Thấm thưa: - Cháu chỉ còn cơ hội lần chót giúp ba má chồng con và chú giúp con cũng là lần chót. Chú ba đâu biết cháu mình đã tính trước sẽ bỏ nhà ra đi. Thấm móc túi lấy ra một phong bì và nói con xin gởi chú ba chục đồng, chú giúp mua một con bò cho gia đình chồng con. Còn ba chồng có đủ tiền mua thêm bò lại càng tốt, gia đình sẽ có thêm phương tiện cày bừa mới hy vọng vươn lên.

Nghe lời cháu Thấm, chú ba mua một con bò đực, cho tiền một đứa cháu dẫn bò vào Bà Bài giao cho ba hai Đại.

Chú ba bơi xuống đến trước, hai người đang uống trà, cháu dẫn bò tới. Ba hai Đại nói con bò này có bộ vó tốt sẽ cày bừa tốt, giúp tôi rất nhiều. Tôi đã nhầm tính, ba hai Đại nói, với số tiền phúng điếu còn nhiều, tôi đủ mua thêm hai con bò cái hai con bò con chuẩn bị thêm một đôi bò cho mùa lúa năm sau nữa và gây giống. Vài năm tới, tôi sẽ có đàn bò trên chục con, sẽ xin khai thác đất hoang của tỉnh Tà Keo, xứ Chùa Tháp, may ra tôi sẽ phát lên thành điền chủ.

Chú ba mua bò và mướn người dẫn bò chưa tới hai mươi lăm đồng. Chú bảo hai con gái chú mang tiền còn dư đưa lại chị hai Thấm mà phải kín đáo. Hai em vào tận phòng ngủ thăm chị đang đau và trao tiền dư ba đưa lại. Thấm nói chị cho hai em giữ tiền này mua tập vở và ăn quà khi đi học.

Hai ngày sau, Thấm khoẻ, sau bữa cơm chiều, Thấm lại nhà chú ba xin chú và hai em giúp, ngày mai, cùng đi với Thấm vào chùa Bồng Lai ở đầu ấp Bà Bài dự lễ thất đầu tiên của anh hai Đại. Nhờ thím ba, mua giúp trái cây, bông hoa cúng tại chùa, mua thêm ba con gà về nhà luộc, hai ký thịt heo cũng luộc cùng một chục ổ bánh mì, trái cây, bánh trái, nhang, đèn cầy cúng tại mộ. Và mang về nhà anh hai Đại mời gia đình anh cùng ăn với chú cháu mình. Cháu từ giã gia đình anh hai Đại vì cháu không còn dịp đến thăm viếng nữa. Chú ba thấy cử chỉ việc làm của cháu Thấm có cái gì là lạ?

Thấm khoanh tay xin phép ba má cho con thắp nhang trên bà thờ chồng. Thấm van vái, xin anh phù hộ cho em có thêm nghị lực sức khoẻ để sống còn. Thấm vừa xá, quỳ lạy trước bàn thờ và khóc nức nở, ai thấy cũng mũi lòng. Sau đó, gia đình mang thức ăn lên, cả nhà và ba cha con chú ba và Thấm cùng ăn với gia đình anh hai Đại như là bữa ăn giã biệt của Thấm mà không ai biết ý nghĩa lời cầu nguyện có hậu ý gì.

Chị hai Thấm lần lần hồi phục, đến đúng ngày cúng thất thứ hai cũng là ngày chị hai Thấm lặng lẽ ra đi ra khỏi nhà. Chị có để lại cho mẹ một lá thư giã biệt và xin

lỗi mẹ tội bất hiếu con bỏ nhà ra đi thật xa và con có mang theo ba chục đồng. Khi nào con đi làm có tiền sẽ gửi trả lại cho ba má cùng với số tiền mua một con bò giúp gia đình bên chồng con.

Bà đại diện chủ đầu có biết chữ quốc ngữ, bà mang thơ đến nhà chú ba nhờ đọc dùm. Bà cất kỹ thơ vào túi áo trong, lấy kim tây cài lại và vội vã trở về nhà, sợ chồng thấy bà vắng nhà sẽ hỏi han thêm rắc rối phiền phức.

Chú ba còn kể cho tôi nghe, chị hai Thắm của cháu rất thông minh, thay vì mượn người cùng xóm chở ra bến tàu tại chợ Châu Đốc đi Nam Vang, mỗi ngày hai chuyến sáng sớm và chiều tối. Chị hai Thắm móc nối với người quen bán hàng xén gần Công Điền nhờ đón chị cách bến nhà vài chục thước. Chị xuống xuống và đi ra đến chợ Châu Đốc khoảng năm giờ sáng mà tàu chạy đi Nam Vang mãi đúng bảy giờ sáng mới tách bến.

Người hiền lành đạo đức luôn gặp may mắn có quới nhơn trợ giúp. Chiếc võng của chị hai Thắm gần cạnh bên một bà người Việt có tuổi, gương mặt phúc hậu, có vẻ khá giả không phải giới buôn bán ở vùng biên giới thường bon chen, miệng còn tía lia nữa. Bà thấy chị hai Thắm khóc sưng cả hai mắt, bà tội nghiệp mới gọi chuyện. Chị hai Thắm thú nhận, chị còn đang để tang chồng vừa mới qua hai lần cúng thất. Chị quá buồn nên bỏ nhà ra đi xa tìm kẻ sinh nhai cho qua cơn buồn thảm đau khổ. Bà nói sẽ giới thiệu giúp chị hai Thắm có chỗ làm tại nhà hàng lớn, chủ nhân là người Việt Nam. Bà chủ nhà hàng cũng đang buồn, vợ chồng không con, ông lại có vợ bé bỏ bà ra đi với người tình. Bà còn hỏi tiếp:

- Cháu có biết chữ quốc ngữ không? Thắm thưa, cháu biết chữ quốc ngữ và còn đọc được chữ Pháp và cũng có kinh nghiệm làm sổ sách mua bán cho gia đình. Bà nghe, bà vỗ tay, cháu là người lý tưởng giúp bà chủ nhà hàng.

Đến bến tàu Nam Vang, bà gọi taxi bảo cháu Thắm theo bà đến nhà hàng khoảng sáu bảy giờ chiều, nhằm giờ cao điểm thực khách đến ăn chiều rất đông. Bà chủ nhà hàng quá bận rộn và rất cần người có học giúp bà vì bà cũng dốt dù bà có thư ký riêng mà bà thấy cô thư ký này lại quá lạnh bà cũng không tin cậy nhiều. Nay gặp Thắm, trông gương mặt dễ thương lại quá đẹp so với cả chục cô đang phục vụ cho nhà hàng. Bà chủ nói với bà bạn, để cô này lại đây giúp tôi, mai mời bạn lại ăn trưa, chúng ta sẽ nói nhiều vì giờ này đông khách.

Thắm vòng tay cảm ơn bà giới thiệu có chỗ làm tốt. Thắm xin phép bà chủ cho để cái giỏ bàng đựng quần áo dưới bàn bà chủ. Thắm nói xin bà cho con phụ tiếp thu tiền và tiếp khách. Bà chủ thấy Thắm mới gặp trong chốc lát mà cháu nhanh nhẹn

tháo vát gánh vác hết công việc của bà. Bà chủ quá mừng, lại thấy Thấm ghi chép, viết nhanh làm cho bà có thêm thiện cảm.

Khi thừa khách, bà bảo Thấm ăn trước để còn vào phòng riêng nghỉ vì đi cả ngày đường rất xa cũng khá mệt. Bà chủ gọi người giúp việc bảo dọn cái phòng lớn cạnh phòng bà cho cháu bà từ Việt Nam mới sang ở giúp bà. Cô giúp việc, quét dọn sạch buồng ngủ cũng như mở tủ lấy mũn mền, trải ra mới, dẫn chị Thấm vào phòng ngủ, chỉ chỗ phòng tắm, phòng vệ sinh cũng gần đó.

Vào phòng quá rộng, gấp đôi phòng ngủ của Thấm khi còn là tiểu thư của ông bà đại điền chủ. Thấm không ngờ phúc đức tổ tiên để lại và Thấm còn tin có hương hồn chồng Thấm, anh hai Đại theo phò hộ. Tắm xong, về phòng, Thấm nằm nghỉ cũng đang buồn ngủ nghe tiếng gõ cửa, vội mở ra. Thấy bà chủ khệ nệ mang cho Thấm đủ thứ đồ dùng cho phụ nữ kê cả son phấn, dầu thơm... Thấm cảm động khóc ôm chầm bà chủ mà nói chẳng nên lời. Bà chủ kéo ghế ngồi, hai tay vuốt tóc bảo Thấm ngồi nghe bà nói:

- Sáng mai, có người giúp việc dẫn cháu đi chợ Nam Vang mua vải lụa về may quần áo mới. Bà móc túi cho Thấm ba chục rịa (riel, tiền của Miên). Cháu may chừng năm bảy bộ khác màu nhau, thay bỏ giày giép cũ và vào tiệm uốn tóc làm đầu tóc cho gọn đẹp, trút bỏ chất nhà quê, nghĩa là bỏ hết quá khứ đau buồn. Thấm nghe bà chủ nói những lời nhiệt tình chân thật lại càng thêm xúc động, khóc lớn vì quá cảm kích, bà nói cho cháu nghỉ ba ngày lo làm đẹp và may quần áo mới kể cả quần áo ngủ. Thấm thưa với bà chủ:

- Con muốn giúp bà tất cả mọi việc, vì bà quá thương yêu con, xin bà nói với mọi người trong nhà hàng và người quen là bà đã xin con của một người anh làm con của bà, nay con qua Nam Vang giúp mẹ. Con xin phép bà cho con gọi mẹ và cho con một tuần như người hầu bàn lo phục vụ khách để con gần gũi với mọi người trong nhà hàng vừa làm quen vừa học hỏi mọi thứ. Sau này còn mới có đủ uy tín hướng dẫn giúp nhân viên nhà hàng làm cho thật tốt, nhà hàng của mẹ sẽ thêm nổi tiếng. Thấm còn nói:

- Trước mắt con phải học nói tiếng Miên vì thực khách Miên nhiều và đây là đất nước của người Miên. Ngoài thực khách người Việt đa số là giới buôn bán, còn có người Tàu cả gốc Triều Châu và Quảng Đông, con cũng phải biết tiếng nói thông dụng của họ trong giao tiếp để giúp nhà hàng có thêm khách. Trong nhà hàng mình có đủ người gốc Việt, Miên, Tàu, con học nói rất dễ. Con đọc được chữ Pháp, vài tháng nữa khi con bập bẹ nói được tiếng Miên, tiếng Tàu. Mẹ giúp con mời một nữ

giáo sư dạy Pháp văn mỗi ngày dạy con một giờ vào buổi trưa vắng khách và con mời vị giáo sư dạy con cùng ăn trưa để con tập nói cho quen.

Bà chủ nghe Thắm nói như rót mật vào lòng, bà quá vui, quá cảm kích. Mẹ dù dốt nhưng nhờ có nhiều cơ hội tiếp xúc với nhiều hạng người trong xã hội, mẹ học hỏi rất nhiều mới giữ vững nhà hàng này cho đến ngày hôm nay. Bây giờ có con lo tiếp giúp mẹ, chắc chắn nhà hàng mình sẽ nổi tiếng khắp thủ đô Phnom Penh.

Buổi trưa hai mẹ con cùng ăn chung, mẹ sẽ nói tiếng Miên với con, con nói sai mẹ giúp con hoàn chỉnh, kể cả tiếng Tiều tiếng Quảng mẹ cũng biết dù không nhiều nhưng cũng đủ giao tiếp. Tiếng Tây thì mẹ bù trót, con học tiếng Pháp mẹ rất mừng vì nhà hàng có con nói giỏi tiếng Pháp, tiếp khách Pháp hay Âu Châu, toàn là khách sộp.

Hai mẹ con tâm đầu ý hợp, bà nói thánng đầu con giúp mẹ từ mười hai tới một giờ và chiều từ sáu giờ tới bảy giờ, là giờ cao điểm, con lại quầy thu tiền giúp mẹ. Thời giờ còn lại trong ngày, con làm người phục vụ như các cô khác. Con giúp mẹ, để mắt đến khâu nhà bếp, giúp họ giữ bếp cho thật sạch, đầy đủ vệ sinh. Mẹ cho con tiền để con cho nhà bếp mua những đồ dùng mới thay thế các nồi niêu song chảo cũ, con cho tiền thêm người làm vệ sinh lấy lòng, họ sẽ làm tốt mọi khâu từ nhà bếp, toilet đến bàn ghế và chén đĩa... Có con giúp, mẹ quá vui, mướn thợ lại sơn bảng hiệu nhà hàng, con đăng quảng cáo trên báo là nhà hàng đổi mới có nhiều món ăn mới... Thắm nghe mẹ nói, không nghĩ mẹ mình dốt vì bà có tinh thần cầu tiến, cởi mở, không có tính cố chấp và Thắm tin rằng nhà hàng này sẽ còn đông khách và nổi tiếng nữa.

Sau ba ngày nghỉ "tân trang" lại nhan sắc và có quần áo, giày dép mới sang đẹp như là lột xác, trút bỏ hết chất nhà quê chân phèn, để lại Nhà Neo. Nay thành cô gái mới, tân thời, con của bà chủ nhà hàng lớn tại thủ đô Nam Vang. Sau một tháng cố gắng miệt mài, chăm chỉ học nói tiếng Miên, tiếng Tiều, tiếng Quảng cũng tạm giao tiếp được, lần lượt bỏ tức thêm.

Thăm đề nghị và nói với mẹ:

- Quê nghèo của con có món ăn độc đáo là thịt bò xào lá dang với nước cốt dừa có đậu phộng rang đậm nhuyễn và ngò om làm gia vị thêm ngon. Ngày mai, con xin phép mẹ, con vào bếp thực hiện món ăn này mà con có cách chế biến làm sao cho miếng thịt bò ăn ngon ngọt và mềm hơn cách nấu của dân quê Nhà Neo, Núi Sam. Thăm nói bà con quê mình nấu miếng thịt bò trở thành màu sậm không bắt mắt, thịt quá chín nên ăn dai. Con chế biến lại một chút, thay vì thịt bò thái nấu chung với lá dang nước cốt dừa lại còn "ninh" lâu thịt thêm dai, xù xì thành màu sẫm ăn kém ngon. Nay con xắt thịt bò thật mỏng để riêng khi thực khách gọi món ăn này, mình cho thịt bò vào tô, mức nước đang đun sôi có lá dang và nước cốt dừa, đổ lên thịt bò đầy tô, trên cùng có đậu phộng rang và ngò om cũng như có ớt chín đỏ càng thêm đẹp mắt thu hút khách. Nhân viên phục vụ bung ra cho thực khách, tô thịt bò lá dang còn bốc khói nóng hổi ăn mới ngon vì miếng thịt chín tái còn màu hồng nhạt trông đẹp mắt. Bà chủ nghe Thăm diễn tả gục gặt đầu có vẻ đồng ý hài lòng. Bà nói:

- Mẹ đồng ý, bữa ăn trưa mai tất cả nhân viên nhà hàng ăn thử món này. Nếu mọi người khen ngon, chúng ta quảng cáo trên báo nói nhà hàng có món ngon mới lạ độc đáo do một sếp cũt ở Việt Nam mới sang. Và quảng cáo thêm món ăn mới, cá lóc nướng vỹ cưỡng bánh tráng hay cá lóc hấp, lẩu mắm, món ăn độc đáo của người dân quê Việt Nam, sẽ có trong thực đơn trong thời gian tới.

Cả nhà hàng, mọi người ăn đều khen nức nở, món ăn thịt bò xào lá dang quá độc đáo quá ngon.

Dây lá dang thành từng bụi rất dễ trồng, loại dây leo không chiếm nhiều diện tích. Thăm nói:

- Nhờ các bạn hàng mua ở Việt Nam và mua thêm vài bụi lá dang làm giống trồng ở Nam Vang chỉ qua một mùa mưa là có thể thu hoạch lá được rồi và lá dang sẽ sinh sôi phát triển nhanh. Thăm nhấn mạnh vì mình bán món ăn lá dang quanh năm nên phải có nguồn cung dồi dào và tươi xanh làm cho món ăn thêm ngon.

Để khai trương món ăn mới, nhà hàng không tính tiền bánh mì và còn tặng mỗi phần ăn một chai bia, suốt một tuần, đăng quảng cáo trên báo như vậy. Nhiều khách quen thử đến ăn món bò xào lá dang nước cốt dừa của cái nôi sản sinh ra món này là Núi Sam Châu Đốc, Việt Nam.

Bữa ăn khai trương đầu tiên có khoảng mười hai thực khách, ngày thứ hai tăng gấp đôi. Cứ thế mà tăng số lượng thực khách vào cuối tuần quảng cáo có trên một trăm hai chục người chọn món này, ăn trưa hoặc ăn chiều vừa ngon vừa rẻ lại vô cùng độc đáo.

Nguyên thủy, món ăn thịt bò xào lá dang nước cốt dừa, người dân quen chan vào chén cơm và "lua" đâu có biết chấm với bánh mì lại ngon hơn và hợp cách ăn của giới có học trường Tây hay Tây ăn vẫn thích và tiện lợi. Chỉ một món ngon lạ bà chủ tiệm hót bạc cũng khâm khá nên bà thường giới thiệu và khoe con gái bà mang món ăn ngon đặc sản truyền thống quê hương Núi Sam sang đây phục vụ thực khách.

Từ đó, con gái bà chủ nhà hàng vừa xinh đẹp, hoạt bát, có tài nấu nướng tuyệt vời và còn biết nhiều ngôn ngữ làm cho giới trí thức, đại gia và nhân viên nhiều toà đại sứ ở Nam Vang chú ý muốn làm quen, kết thân. Bao cặp mắt dòm ngó của thực khách nhìn xem từ dáng đi giọng nói của Thắm. Nay là một hoa khôi thu hút khách cũng là sếp cút số một của nhà hàng lớn. Thắm e sợ các sếp cút ganh tỵ nên luôn o bế và nói quý anh chị có món ăn ngon riêng, nay tôi chỉ bổ sung và tôi sẽ trao quyền làm các món ăn mới thành của anh chị. Tôi sẽ trở về vị trí thu ngân, tiếp tân và thay mặt mẹ trong mọi giao tiếp. Thắm biết đặc nhân tâm, không ai tỏ vẻ ganh tỵ.

Lần đầu gặp người cùng ấp Nhà Neo tại chợ lớn Nam Vang, Thắm mời về nhà, xin tiền mẹ gọi về cho mẹ ruột hai trăm, chú ba năm chục và người mang giúp tiền hai chục. Thắm còn nhắc chú ba nên trồng thật nhiều dây lá dang sẽ bán cho Thắm và chú cố thu xếp sang Nam Vang, chừng năm sáu tháng tới. Thắm sẽ mua đất cho chú trồng giúp chừng vài trăm buoi dây lá dang, giống ban đầu do chú mang theo càng nhiều càng tốt. Lá dang chú trồng sẽ là nguồn cung cấp chính cho nhà hàng, chú ở Nam Vang chừng một tháng, cháu sẽ biếu chú hai trăm. Chú nghe tin nhắn của cháu mình chú quá mừng, kể hết cho chị hai biết.

Khi ba của cháu Thắm mất, chú có nhắn bạn hàng đến mua lá dang báo tin và Thắm có gọi về cho mẹ hai trăm, hai tờ giấy bộ lư, loại mệnh giá một trăm bỏ

trong phong bì dán kín. Và Thắm có thơ thừa với mẹ nên xây một khu mộ sau hè, đưa hài cốt ông bà nội, ông bà ngoại về chung một lăng mộ gia đình với ba và xây thêm một phần mộ cạnh ba dành cho má khi đến trăm tuổi. Lăng mộ xây cao, không ngập nước, trong khuôn viên lăng mộ trồng vài cây phượng vĩ cũng như hoa mười giờ và các hoa dễ trồng khác. Nếu chú thêm ba muốn có phần mộ chung với gia đình nhờ chú ba xây cho đủ rộng, tiền bạc hai trăm không đủ con sẽ gởi thêm.

Thắm cũng báo tin là trong phòng riêng, con có làm hai bài vị có lư hương như hai bàn thờ chung, ba và chồng con. Con có để tang cho ba và có xin phép bà chủ, mẹ nuôi cho phép con làm món ăn canh chua bông điên điển, cá rô khô tộ và món cá kết chiên và gỏi xoài tượng với cá lóc có thêm thịt ba rọi luộc, ăn với nước mắm me. Trước cúng ba con đã quy tiên và đãi mẹ nuôi và tất cả nhân viên trong nhà hàng. Thắm còn xin phép mẹ nuôi cho con để tang ba trong một tháng bằng cách kết một mảnh nhỏ vải đen vào áo trước ngực. Mẹ nuôi hoan nghênh và khen con có hiếu.

Những món ăn như cá lóc nướng vĩ hay hấp cuống bánh tráng, cá rô kho tộ, đầu cá lóc hay cá lăng, cá ba sa, cá tra cá vồ nấu canh chua với các loại rau như bông điên điển, bông súng, bông so đũa hay bạc hà, khóm, giá...tuỳ thực khách đặt. Một món ăn đặc biệt khác cá lăng nấu với măng chua, món ăn ngon tuyệt vời. Đến mùa có cá hô to có thêm món nhúng dấm hay nhúng nước dừa với cá hô thái mỏng là món nhậu hết sảy, cá hô còn nấu canh chua hay xào khóm không chê vào đâu được. Thắm biết rõ, Biển Hồ sát Thủ đô Nam Vang là cái nôi của loài cá nước ngọt, có hàng trăm chủng loại cá khác nhau. Nhà hàng của mẹ Thắm khai thác các món ăn cá nước ngọt rất hợp thời rất tốt vì không bao giờ sợ thiếu nguyên liệu cá mà luôn có giá rẻ nữa.

Ngoài các món ăn Việt Nam với nguyên liệu cá nước ngọt và thịt bò, thịt heo do sáng kiến của Thắm. Nhà hàng còn có thêm hai sếp cút chuyên trị thức ăn Tàu và Tây mà món ăn nào cũng ngon cũng hấp dẫn, giá lại rẻ hơn các nhà hàng khác vì bán đắt, bán nhiều, giá thành thấp cũng như món ăn luôn tươi sống lại càng thêm ngon.

Chỉ qua một năm có thêm con nuôi làm sếp cút nhà hàng thật sự phát lên, bà chủ mua hai nhà cạnh hai bên nới rộng nhà hàng có thể chứa một lúc bốn năm trăm thực khách lại có khu vườn chuyên trồng lá dang và một bãi cỏ trống có thể kê thêm ba bốn chục bàn khi có đám tiệc lớn. Nhà hàng ngoài món ăn ngon lại còn thu hút thực khách có con bà chủ thuộc tuyệt thế giai nhân, đẹp còn hơn hoa hậu hoàn vũ khi Thắm tròn hai mươi hai tuổi. Sắc đẹp của con bà chủ thu hút các khách

xin của toà Đại Sứ Pháp. Trong các lễ lớn của Pháp như Lễ Độc Lập 14 tháng 7 hay các ngày lễ lớn khác như Noel, Tết Dương lịch, ngày lao động quốc tế, toà đại sứ Pháp thường đặt tiệc tại nhà hàng sang trọng và to rộng của mẹ Thẩm.

Sau gần ba năm, Thẩm nói tiếng Pháp giỏi với giọng thiên phú như chim hót rất truyền cảm mà giọng nói như có nội lực mê hoặc nhiều thanh niên Pháp. Trong số thanh niên trồng cây si Thẩm có một anh chàng từ Pháp mới qua, 28 tuổi có bằng tiến sĩ bang giao quốc tế và tiến sĩ truyền thông báo chí, lại rất đẹp trai, giữ chức tham vụ giao tế và báo chí của toà Đại Sứ. Các bữa ăn trưa hay chiều, ông tham vụ trẻ cứ rề rà làm thân quen với con bà chủ tha hồ mà nói tiếng tây tán tỉnh bóng gió. Trong nhà hàng, kể cả bà chủ đều biết tấy anh chàng này bị Thẩm đốn tim, chàng thêm mê mết. Bà chủ thỉnh thoảng còn tạo điều kiện cho Thẩm ngồi hầu chuyện và ăn chung cho thêm vui. Vì vậy, tất cả các ngày lễ lớn nhỏ hay các ngày sinh nhật của nhiều nhân viên trong toà Đại Sứ Pháp thường tổ chức ở nhà hàng tạm gọi là nhà hàng của Thẩm.

Chàng thanh niên còn đề nghị với mẹ Thẩm, xây một cái sân nhảy giữa sân cỏ có dựng lều bạt che mưa với trang trí đầy đủ đèn màu và nhiều chậu hoa đẹp xung quanh, bên ngoài còn đặt nhiều bàn nhỏ ngồi nhâm nhi ăn uống sau khi khiêu vũ.

Chàng thanh niên Pháp tên là Charles, tiến sĩ Charles, tham vụ giao tế và báo chí của toà Đại Sứ Pháp tại thủ đô Pnom Penh. Charles nói, xin tặng nhà hàng năm chục ngàn rịa xây thêm một sân nhảy có thể chứa đến hai trăm người vì người Pháp hay người Âu Châu nói chung, rất thích môn khiêu vũ. Sau khi hỏi Thẩm có biết khiêu vũ không? Thẩm nói thật với Charles khi còn ở nhà quê Việt Nam làm sao mà biết khiêu vũ. Charles nói liền, nhân còn sáu tháng nữa đến ngày sinh nhật của tôi và cũng đánh dấu ngày tôi thăng chức lên chức Phó Đại Sứ. Tôi sẽ tổ chức tiệc ăn mừng lớn tại đây, sẽ mời chừng bốn trăm quan khách có các Đại Sứ, ngoại giao đoàn tham dự. Khai mạc buổi dạ vũ, Charles dành danh dự cho ông bà Đại Sứ Pháp cũng là ân nhân của Charles cất nhắc Charles lên chức Phó Đại Sứ và cặp nhảy thứ hai là tôi với một người bạn gái nào đó mà tôi đang tìm. Charles thú thật với bà chủ và Thẩm, chưa tìm được người bạn gái dễ yêu hợp ý và cùng sở thích với mình.

Nay tôi đã có nhiều thiện cảm với Thẩm và muốn kết làm bạn gái của tôi trong mở màn khiêu vũ sẽ ghi nhiều dấu ấn kỷ niệm, xin Thẩm giúp tôi toại nguyện. Tôi xin biếu Thẩm hai mươi ngàn rịa và tìm cho Thẩm một nữ vũ sư dễ thương sẽ dạy thẩm khiêu vũ chừng vài tuần là biết nhảy nhiều bản căn bản. Và tùy ý thích các điệu nhảy và tập luyện thường xuyên Thẩm sẽ nhảy điều luyện chỉ trong vài tháng. Cá nhân Charles tình nguyện làm bạt te ne với Thẩm khi Thẩm học xong một điệu

nhảy. Chúng ta tập khiêu vũ cho quen, ăn ý khi ra trình diễn không sợ vấp vấp. Thấm thành thật nói với Charles, anh hết lòng yêu thương em, em vô cùng hạnh diện và biết ơn. Anh có đề nghị chúng ta tìm hiểu nhau khi hai con tim cùng hoà nhịp như một điệu khiêu vũ, chúng ta sẽ tiến tới hôn nhân?.

Nhưng, thưa với anh Charles, em phải thỉnh ý mẹ và nếu mẹ đồng thuận thì chúng ta tự do tìm hiểu. Mỗi trưa anh đến đây chúng ta cùng ăn trưa và em có dịp luyện thêm giọng tiếng Pháp thật nhuần nhuyễn mới xứng đáng làm dâu nước Pháp và là vợ của một tiến sĩ ngoại giao và anh tiếp dạy em khiêu vũ. Charles nghe Thấm tâm tình không khỏi xúc cảm và hứa với Thấm anh sẽ là người chồng tốt, trung thành, mẫu mực.

Thấm nói, ngày mai, đến giờ ăn trưa, anh đến đây em mời anh một món ăn mà chính tay em nấu đãi anh và có mời mẹ tham dự để chính mẹ cho anh biết có cho phép chúng ta tìm hiểu nhau và sẽ đi đến hôn nhân?. Charles nghe qua quá đôi vui mừng và hẹn đúng mười hai giờ mười lăm anh sẽ có mặt tại nhà hàng và anh phải trở về làm việc lúc một giờ vì có hẹn trước khá lâu gặp một đối tác ngoại giao quan trọng. Chiều tối anh rủ vài người bạn đến ăn tối, có điều gì cần nói thêm em cứ nói, anh trông chờ em.

Đúng hẹn, Thấm đã chọn một bàn kín đáo dành cho hai mẹ con cùng ăn trưa với Charles. Trước mặt Charles bà khen con gái nức nở đủ mọi lĩnh vực như là làm bếp với nhiều món ăn cực kỳ ngon hấp dẫn. Bà vào đề, con gái tôi đêm qua đã thú thật, Thấm cũng có thiện cảm với Charles và muốn làm thân tìm hiểu tánh tình và cách đối xử với phụ nữ của Charles. Tôi nghĩ Charles cưới được Thấm là do duyên số và xứng đôi trai tài gái sắc, tôi rất tán thành.

Nhưng, có một điều, mẹ Thấm nói thật. Nhờ có con gái tôi từ Việt Nam sang phụ giúp tôi trong lúc chồng tôi bỏ nhà theo vợ bé, tôi quá hụt hẫng. May có Thấm đến đúng lúc làm cho tôi vui trở lại tiếp tục nghề nhà hàng. Thấm giúp tôi ngoài kế toán, hành chánh của nhà hàng, Thấm lại còn quán xuyến mọi thứ trong nhà hàng lại có sáng kiến tung các món ăn đặc sản của miền quê Việt Nam làm cho nhà hàng này thêm khởi sắc. Tôi phải mua thêm hai nhà hai bên, mở rộng nhà hàng mà Charles biết. Ngoài các tài đặc biệt của Thấm, con gái tôi còn thụ hưởng một đặc ân của thượng đế ban tặng, con tôi có sắc đẹp không thua kém các cô hoa hậu thời danh. Đó cũng là yếu tố thu hút thực khách cho nên nhà hàng của mẹ con tôi ăn nên làm ra.

Nếu, con đi lấy chồng, chắc chắn nhà hàng tôi sẽ sa sút, giảm khách. Tôi nói thiệt với Charles:

- Chỉ mới hứa hôn với Charles, nhiều người biết, nhà hàng cũng sẽ giảm số lượng khách. Thấm lên xe hoa về ở với Charles trong khuôn toà Đại Sứ thì nhà hàng này sẽ vắng khách đáng kể, tôi đoán như thế. Thấm dịch sát nghĩa cho Charles biết rõ tâm tư và nỗi lo của bà. Bà nói tiếp:

- Charles còn hai năm nữa mới hết nhiệm kỳ phục vụ ở Nam Vang và sẽ chuyển đến nhiệm sở mới ở Phi Châu hay Nam Mỹ hay các nước Á Châu khác. Vì vậy, tôi đồng ý có đông đủ quan khách trong tiệc mừng sinh nhật và thăng chức của Charles hai người nắm tay nhau hứa hôn và trao nhẫn đính hôn cho nhau và hẹn đến Tết Việt Nam, còn hơn hai tháng nữa sẽ tổ chức đám cưới theo lễ nghi Việt Nam. Charles muốn có lễ cưới theo tập tục truyền thống dân tộc Pháp sẽ tổ chức sau.

Một điều kiện tiên quyết của tôi, sau khi Charles làm đám cưới, rước dâu về nhà riêng. Chừng vài ngày, Charles cho con tôi trở lại nhà hàng tiếp tục điều hành giúp tôi và con sẽ tìm người thay thế trong tương lai. Có Thấm hiện diện tại nhà hàng chúng tôi còn giữ được một số thực khách quý mến con gái tôi dù Thấm đã có chồng. Ban ngày Charles làm việc ở toà Đại Sứ, con gái về giúp tôi. Bữa ăn trưa, chiều, Charles đến nhà hàng cùng ăn với vợ, tối Charles đưa vợ về nhà.

Tóm lại, ban ngày Charles đi làm việc, vợ Charles về nhà hàng phụ giúp tôi trong thời gian Charles còn làm việc ở Nam Vang. Khi Charles đổi nhiệm sở thì bắt buộc vợ phải theo chồng. Chừng đó, nếu quá vắng khách tôi sẽ thu hẹp hoặc bán nhà hàng lo tu niệm tại Nam Vang hay về lại Việt Nam.

Charles nghe từng chi tiết cũng xót thương cho mẹ. Charles đến bắt tay Thấm, anh đồng ý mọi điều mẹ nói. Chúng ta thành vợ chồng, ban ngày cả hai cùng đi làm dù hai công việc khác, cơm trưa, cơm chiều cùng ăn với nhau và tối cùng ngủ chung một giường, em có chịu vậy không? Thấm gật đầu, mẹ vỗ tay tán thành. Charles chạy lại ôm hôn Thấm và ôm mẹ.

Sau hai mươi năm, chú và em chồng cháu Thấm, thầy giáo Mười, gặp lại nhau trong ngày lễ Vía Bà Chúa Xứ Núi Sam - Châu Đốc. Chú ba cho biết:

- Chồng của cháu hai Thấm, rời khỏi Nam Vang lên chức Đại Sứ phục vụ mấy nhiệm kỳ ở Phi Châu và Á Châu cho đến tuổi hưu. Vợ chồng cháu Thấm có ba con, hai gái một trai, con trai đầu lòng và dâu đều là bác sĩ làm việc tại Pháp. Thấm vừa mới có cháu nội cháu ngoại, nhiệm kỳ sau cùng của chồng Thấm tại Indonesia, gần Việt Nam nên cháu Thấm có dẫn con, dâu rể và cháu về thăm bà ngoại ở Nhà

Neo, bà trên tám mươi tuổi, thời còn chiến tranh. Thấm mời mẹ và gia đình chú thím ra tỉnh lỵ Châu Đốc ở chơi thêm một đêm, đến trưa Thấm lên Sài Gòn và tối có chuyến bay về Indonesia. Chú ba còn nói:

- Chị Dâu Hụt của cháu có hỏi chú mười, em anh hai Đại bây giờ ra sao? Thấm có nhắc kỷ niệm, trong bốn ngày cháu Thấm để tang chồng, chú mười là người luôn kề cận bên Thấm, lo cho chị từ thức uống miếng ăn, tối còn ngủ bên chị trước bàn thờ anh hai, má anh hai sợ muỗi đốt giăng mùng giúp hai chị em yên giấc. Cháu Thấm còn tâm sự tiếp:

- Bây giờ chú mười ra sao, chú ba có biết chú mười ở đâu không? Chú có nói, chú biết chú mười lúc mười tám mười chín tuổi có dạy trường Vĩnh Tế Núi Sam, cháu nội chú học với chú mười. Sau đó, chú mười về dạy trường nam tiểu học tỉnh lỵ Châu Đốc vài năm và xin thôi không dạy tiểu học nữa, lên Sài Gòn tự túc đi học lại, sau làm giáo sư trung học.

Gần đây vài năm, chú mười của cháu mang lon thiếu úy, đơn vị của chú mười vừa về đóng quân trong tỉnh lỵ Châu Đốc, lúc đó chú ấy gần 30 tuổi còn độc thân. Chú mười cho biết, đang làm giáo sư tại Chợ Lớn lương cao, bỗng có lệnh tổng động viên phải nhập ngũ. Cháu Thấm còn nói:

- Khi chồng về hưu ở Pháp, có nhiều thì giờ rỗi rảnh, cháu cùng chồng và con về thăm quê hương vài tuần có dịp tìm thăm bên nhà anh hai Đại và em chồng, cháu Thấm còn nói thương mến chú mười còn muốn hơn các con chú ba.

Người xưa từng nói có đức không sức mà ăn. Từ nhỏ chị dâu hụt của tôi với tánh "nhân chi sơ tánh bổn thiện", có căn duyên Phật tánh, luôn trọng nghĩa tình và lòng chung thủy sắc son mà chị tôn thờ đã vun bồi thêm cho bản sắc đạo đức lên cao vút. Hậu vận, chị hai Thấm vui hưởng hạnh phúc, giàu sang phú quý bên chồng con có địa vị, danh phận với đời.

Em xin chúc chị dâu của em luôn: ***Bình an dưới thế cho người thiện tâm./.***

Anh Phương Trần Văn Ngà (edited 9.10.2023)